

SMH-Nytt

Nr. 2/2003, vol. 28

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag

Innhold:	Side
Hilsen fra redaksjonen	3
Nye medlemmer i SMH-Nytts redaksjon	4
Nytt fra styret	4
SMH-seminar i Porsgrunn i juni 2004	6
Cross Boundaries - Join Forces	8
Referater fra Cross Boundaries - Join Forces	10
6 på båten (seilskipet SS Johanna)	21
Call for papers 9th EAHIL Conference, Spain 2004	22
UKSG (United Kingdom Serials Group) Conference	24
SMH er 50-år	28

Redaksjon SMH-Nytt:

Elisabeth Akre

Diakonhjemmets sykehus
Medisinsk bibliotek
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 45 16 38 Fax: 22 45 16 99
E-mail: elisabeth.akre@diakonsyk.no

Hilde Strømme

Ullevål universitetssykehus
Medisinsk bibliotek
0407 Oslo
Tlf. 23 01 50 62 Fax: 22 11 98 50
hilde.stromme@ioks.uio.no

Signe Romuld

Statens helsetilsyn
Biblioteket
Postboks 8128 Dep, 0032 Oslo
Tlf. 22 24 88 98 Fax: 22 24 95 90
ser@helsetilsynet.no

Kari Austveg

UBO, Bibliotek for medisin og helsefag
Postboks 1113 Blindern
0317 Oslo
Tlf. 23 07 44 24 Fax 23 07 44 30
kari.austveg@ub.uio.no

Anita Haukvik

Den Norske Skole Gran Canaria
Bco. de la Verga
35 120 Arguineguín
Gran Canaria, España
Telefon: +34 928 15 29 00 / 928 15 29 01
Telefax: +34 928 73 65 57
anita_haukvik@hotmail.com

Regina Küfner Lein

Det medisinske fakultetsbibliotek
Jonas Lies vei 91
N-5009 Bergen.
tel. 55 58 68 93 fax 55 58 66 80
regina.lein@ub.uib.no

Liv Vikan

Helse Nord-Trøndelag HF
Sykehuset Levanger
Fagbiblioteket
7600 Levanger
Tlf.: 74 09 83 36/80 00 Fax: 74 09 89 51
liv.vikan@hnt.no

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag
Kontonummer: 7874.06.52612
Trykt utgave: ISSN 0800-3181
Webutgave: ISSN 1502-1211

Opplag 250, gratis til SMHs medlemmer.
Trykk: GERO-DATA
Distribusjon: Swets Blackwell

Manuskripter til SMH-Nytt:

Manuskripter skrevet i Word og evt. Illustrasjoner i .gif- eller .jpg-format sendes redaksjonen som vedlegg til epost.

Alle oppgitte Web-adresser må være sjekket - slik at de kan brukes direkte i nettoutgaven av bladet. Redaktørene forbeholder seg en viss rett til å forkorte/forandre/klippe i tekst eller bilder.

Skrifttyper:

Overskrift: Arial 16 pkt
Underoverskrift: Arial 12 pkt fet
Av (forfatter): Arial 12 pkt fet
Ingress: Times New Roman 11 pkt kursiv
Brødtekst: Times New Roman 11 pkt
Avsnittsoverskrifter: Times New Roman 11 pkt fet

All tekst bør være definert som "Normal"

Innrykk og punktmerking:

Unngå bruk av tabulator og bindestreker, bruk heller "Innrykk" og "Punktmerking" i Word.

Tabeller og oversikter:

Unngå bruk av tabulator, lag heller en tabell i Word.

**Deadline for neste nummer:
24. november 2003**

Hilsen fra redaksjonen

Dette nummeret av SMH-nytt er nesten i sin helhet viet forsommerens store begivenhet for SMH; workshopen "Cross Boundaries – Join Forces". Til sammen 136 deltakere fra i alt 27 land, var samlet noen varme, fine sommerdager i Fornebuparken rett utenfor Oslo. Ikke bare været var varmt, det var også en varm og entusiastisk stemning i den internasjonale forsamlingen! Nå har det seg slik at hele SMH-nytt's redaksjon også satt i den lokale organisasjonskomiteen, og derfor må være litt forsiktige med skryt! Vi tror likevel vi har de fleste med oss når vi sier at dette var et svært vellykket arrangement for SMH, - til og med værgudene stod på vår side, noe som selvsagt satte en spiss på det hele!

Som dere vil se annet steds i bladet, har redaksjonen blitt beriket med fire nye medlemmer, og vi kan røpe at bare ett av dem er bosatt i Oslo, noe vi er svært fornøyde med.

Ellers er dette SMHs jubileumsår, og du kan glede deg til jubileumsnummeret! Har du noe å bidra med i den sammenhengen, så nøl ikke med å kontakte redaksjonen! 50-årsjubileet skal selvsagt feires med seminar og festmiddag den 13. november, og der håper vi å se så mange som mulig av SMHs medlemmer!

Hilsen Signe, Elisabeth, Hilde, Kari, Regina, Liv og Anita

Bidrag til SMHs Ressursbank?

Vi oppfordrer alle til å bidra med kursveiledninger og bruksanvisninger til helsefaglige nettressursertil SMHs ressursbank.

Kontakt Anette Munthe. anette.munthe@ub.uio.no

Nye medlemmer i SMH-Nytts redaksjon

Vår desperate annonse i forrige nummer ga resultater, og vi håper alle er glade for at bladet ikke må legge inn årene i selveste jubileumsåret! Stor takk til de fire som stiller! Takk også til Elisabeth Akre og Hilde Strømme for at de ikke forlater redaksjonen så brått, men har lovet å løse oss gjennom årets to siste nummer! Her følger en liten presentasjon av de nye medlemmene:

Kari Austveg

Kari begynte ved UMH 1. mai 2000, og jobber i publikumsseksjonen. Ved siden av skrankevakter deltar hun i "Bestill en bibliotekar" og "Bestill et lynkurs", oversetter deler av UMHs hjemmesider til engelsk m.m. Kari har tidligere erfaringer fra NORADs bibliotek (i 8 år), BIBSYS og Postbiblioteket. Hun bodde i Dallas, Texas i 6 år, fra 1990 til 1996.

Anita Saur Haukvik

Anita Saur Haukvik, har vært i folke-, fylkes- og skolebibliotek siden 1988. Fra høsten 2000 har hun vært på den medisinske hylla. Hun jobbet ved Vest-Agder Sentralsykehus, nå Sykehuset Sørlandet HF, avdeling Kristiansand, fram til høsten 2002. For øyeblikket er Anita bosatt i utlandet, nærmere bestemt Spania, og har deltidsjobb som bibliotekar ved den norske skolen i området. Hun forteller at hjertet hennes fortsatt er i den medisinske delen av bransjen, og at hun håper å returnere til den delen når hun etter hvert kommer hjem til Norge.

Regina Küfner Lein

Regina jobber ved Universitetsbiblioteket i Bergen, Medisinsk fakultetsbibliotek, og har arbeidet i medisinsk bibliotek i litt mer enn 6 år. Noen av hennes arbeidsområder er: undervisning av studenter og ansatte, BIBSYS emneportal (er medlem i den sentrale redaksjonen, og i fagredaksjon medisin, helse og sosialfag), elektroniske tidsskrifter, UBBMED/OD's websider. Hun er utdannet marinbiolog med spesialområde "fjæresamfunn av alger og dyr". Regina har lovet å være SMH-nytt sin "vestlandskorrespondent".

Liv Vikan

Liv har jobbet i ulike fagbibliotek i Oslo, samt folkebiblioteket i Steinkjer. De siste 4 årene har hun jobbet i Helse Nord-Trøndelag HF, sykehuset Levanger (det som tidligere het Innherred sykehus). Her har hun ansvar for det kombinerte fag- og pasientbiblioteket. Sykehuset har bare én bibliotekarstilling så det blir varierte oppgaver.

Nytt fra styret

I vårsemesteret var det nok nordisk-baltisk-EAHIL workshop som preget mye av arbeidet i styret. Selv om det var en egen komité for dette, ble også styret sterkt involvert. Arrangementet på Rikshospitalet på konferansens første dag var samtidig SMHs sommermøte for medlemmene, og kursene dagen etter var åpne for alle SMH-medlemmer, også de som ikke deltok på selve konferansen.

Jubileum

Nå i høst er det enda en stor begivenhet i vente. SMHs 50 års jubileum kan ikke gå upåaktet hen! Vi slår på stortrommen og

inviterer til seminar, festmiddag og kurs 13. og 14. november. Se invitasjon i dette nummer av SMH-Nytt, og ellers på SMHs hjemmeside. Samtidig oppfordrer styret alle nåværende og tidligere SMH-medlemmer til å komme med bilder og anekdoter fra sin SMH-tid. Vi planlegger en historisk kavalkade og er interessert i alle innspill!

SMIL

Pasientinformasjonsportalen Skandinavisk Medisinsk Informasjon for Lekfolk (SMIL) går mot lansering. Bibliotek for medisin og helsefag har påtatt seg å drifte portalen Vi

vet foreløpig ikke akkurat når SMIL åpnes, men det blir med brask og bram, så ingen skal gå glipp av det.

Kurs

I april ble det holdt to halvdags kurs i MeSH og i Resultat- og kvalitetsindikatorer, og i juni ble det holdt kurs i Reference Manager. I høst blir det kurs i Undervisningsteknikk og – planlegging 14. november i forbindelse med jubileet. Vi har slått på stortrommen her også og får danske Kirsten Larsen som kursholder. Hun er meget dyktig, erfaren og inspirerende, og vi oppfordrer alle til å melde seg på. Se egen kursinvitasjon. Til våren planlegges et kurs/seminar i pasientinformasjon til. Styret oppfordrer som alltid til å komme med ønsker om kurs.

Ressursbanken

På SMHs hjemmeside er det lagt ut lenke til Ressursbanken. Her finner kursveiledninger og brukanvisninger for helsefaglige nettressurser. Mer kommer til etter hvert, og vi håper at alle er interessert i å sette sin "kapital" i banken! Tanken er at vi skal spare unødvendig arbeid og sikre god kvalitet ved å dele med hverandre.

SveMed+

En del norske tidsskrifter er nå indeksert i SveMed+. Dermed har vi fått en delvis erstatning for Helsenota. Det er flott, med det har unektelig en litt ubehagelig bismak at vi må til Sverige for å få indeksert norske tidsskrifter (forfatters anm).

SMH-Nytt

Med unntak av Signe Romuld som fortsetter og sørger for kontinuiteten, er SMH-Nytts redaksjon under full utskiftning. Vi har fått med korrespondenter fra andre deler av landet, og har diskutert muligheten av at SMH-Nytt kan gå "på omgang" mellom de forskjellige landsdelene. Med dette håper vi å få med mer av miljøene utenfor

Oslo-området.

ABMU og NEL

Møtet i ABMU 10. april ga ikke noe sikkert svar på hvilken plass fagbibliotekene og tidligere RBT får i den nye organisasjonen. Det blir ikke lenger regelmessige kontaktmøter slik det har vært mellom SMH og RBT. Inntil videre holder ABMU i arbeidet med fellesavtaler, og vi kan forvente at nåværende avtaler blir videreført. Når det gjelder Norsk Elektronisk Legehåndbok (NEL) har SMH skrevet til Sosial- og helsedirektoratet og bedt om at det vurderes å gjøre NEL gratis tilgjengelig i hele Norge.

Baltikum og Russland

I 2004 er det ti år siden samarbeidet med Baltikum startet. Vi planlegger en tredje og siste fase av programmet Transfer of Knowledge i løpet av 2004, i form av et seminar hvor alle parter deltar og programmet evalueres. Samarbeidet fortsetter, håper vi, og er utvidet til Russland med institusjonen MAPS i St. Petersburg. MAPS blir et satsningsområde fremover, og i midten av oktober reiser representanter for SMH og andre nordiske land over for å planlegge videre fremdrift i dette prosjektet. Vi har heller ikke skrinlagt planene om en studietur til Baltikum for norske bibliotekarer!

NBF 90 år

Det er ikke bare SMH som jubilerer. NBF feirer 90-års jubileum, og representanter fra styret i SMH deltar på jubileumsarrangementet 25. oktober.

SMH seminar 2004

21.-23.juni 2004 blir det SMH-seminar i Porsgrunn. Se egen annonse.

Og som alltid: styret oppfordrer medlemmene til å følge med på hjemmesiden!

Elisabeth Akre

SMH gratulerer NBF med 90-årsjubileet!

SMH-seminar

Porsgrunn, 22.-23. juni 2004

Høgskolen i Telemark, Biblioteket - Porsgrunn og Sykehuset Telemark HF, Fagbiblioteket inviterer til SMH-seminar i Porsgrunn, tirsdag 22. - onsdag 23. juni 2004.

Medlemsmøtet holdes på kvelden mandag 21. juni 2004.

Mandag 21. juni kl.13-16 vil det bli avholdt et kurs i håndtering av el-tidsskrifterel-tidsskrifter ved Anne-Gry Skonnord, UMH,

Arbeidet er i gang med å planlegge det faglige og det sosiale programmet. Vi tar gjerne imot forslag og innspill!

Flere opplysninger legges ut på seminarets egen webside i løpet av høsten.

Kontaktperson: Patricia Flor, tlf. 35 57 50 46,
email: patricia.flor@hit.no

ALPSP Learned Journals Collection

Unik og gunstig tilgang til kvalitativ fulltekst

ALJC tilbyr deg en unik og gunstig samling fullteksttidsskrifter av høy kvalitet fra mindre og 'not-for-profit' utgivere. Hvis det krevende arbeidet og kompleksiteten med elektroniske tidsskrifter, mange utgivere, forskjellige prismodeller og lisensavtaler forhindrer deg fra å få tilgang til den informasjonen du trenger – da er ALJC løsningen for deg!

I samarbeid med Association of Learned and Professional Society Publishers (ALPSP) tilbyr Swets Blackwell en unik samling av tidsskrifter i fulltekst – ALPSP Learned Journal Collection. Swets Blackwell har enerett på salg av denne tidsskriftsamlingen.

Hva er ALJC?

ALJC er en samling av elektroniske tidsskrifter utgitt av medlemmer til den internasjonale organisasjonen ALPSP som representerer 270 mindre og 'not-for-profit' utgivere i 27 land.

ALJC fås som en komplett samling, eller emneinndelt:

- Medicine & Life Sciences (85 titler)
- Science & Technology (57 titler)
- Arts, Humanities & Social Sciences (129 titler)

Fordelene med ALJC

- En enkel og gunstig måte for tilgang til viktig og kvalitativt godt innhold
- Komplette samlinger eller 3 emnespesifiserte tidsskriftpakker på tvers av flere utgivere
- Mulighet for et tilgangssted – SwetsWise online content
- Et kontaktsted – enkel administrasjon
- En 3-årig lisensavtale – god budsjett- og kostnadskontroll
- Oppdatert innhold
- Gratis tilgang til arkiv tilbake til 1997 der dette finnes
- Mulighet for papir+elektronisk eller bare elektronisk
- Gunstig pris – enkel prismodell
- Mulighet for konsortiarabatt avhengig av deltakelse

For nærmere informasjon og priser kontakt oss på telefon 23 40 00 00 eller mail info@no.swets.com
Ta også en titt på www.alpsp-collection.org

Hva er tilgjengelig?

The ALJC tilbyr 247 titler fra følgende 25 utgivere:

- ALPSP – Association of Learned and Professional Society Publishers (1 tittel)
- American Institute of Biological Sciences (1 tittel)
- Australian Academic Press (3 titler)
- Beech Tree Publishing (4 titler)
- British Psychological Society (10 titler)
- Carden Jennings Publishing Co. Ltd. (3 titler)
- Chartered Institute of Building (1 tittel)
- Hindawi Publishing Corporation (12 titler)
- Imaginative Minds (1 tittel)
- Institute of Psychoanalysis (1 tittel)
- IChemE - Institution of Chemical Engineers (3 titler)
- IOS Press (50 titler)
- Kingston Press (2 titler)
- Makerere University Medical School (1 tittel)
- Multilingual Matters/Channel View Publications (16 titler)
- OECD (36 titler)
- Questions Publishing (7 titler)
- The Royal Society (5 titler)
- Royal Society of Medicine Press (12 titler)
- Royal Swedish Academy of Sciences (1 tittel)
- School of Social Work, Harare (1 tittel)
- Society for Personality Research (1 tittel)
- Swets & Zeitlinger Publishers (37 titler)
- Vathek (4 titler)
- Walter de Gruyter (34 titler)

Cross Boundaries - Join Forces

Nordic Baltic EAHIL Workshop, Oslo, 25-28 juni 2003

Av Signe Emilie Romuld, den lokale organisasjonskomitéen

I slutten av juni var SMH vertskap for den nordisk-baltiske EAHIL workshopen Cross Boundaries - Join Forces. Dette er første gang NAMHI (Nordic Association for Medical and Health Information), EAHIL (European Association for Health Information and Libraries) og våre baltiske kolleger samarbeider om et slikt arrangement. Til sammen 136 deltakere fra 27 land deltok, så det internasjonale aspektet var godt ivaretatt. Denne artikkelen gir deg et lite overblikk over arrangementet. Deretter følger referater fra de enkelte foredragene, som ellers kan leses i sin helhet på workshopens nettsider. Der finner du også bilder fra arrangementene. Se www.namhi.org/oslo2003.htm

Konseptet og hovedtema

Workshopen var lagt til idylliske omgivelser i Fornebu parken utenfor Oslo sentrum. Hotellet er omgitt av en flott park, og har til og med egen strand, noe flere av deltakerne satte pris på. Konseptet for workshopen var at alle skulle bo på samme sted, ha felles måltider og i det hele tatt ha maksimale muligheter for å bli kjent med nye kolleger fra mange land. Vårt inntrykk er at de fleste satte pris på dette, og benyttet ledige stunder til å knytte kontakter med kolleger i inn- og utland. Som tittelen på workshopen slår fast, var hovedtema for programmet knyttet til samarbeid og fellesskap på tvers av landegrensene. Flere av foredragsholderne hadde innlegg om ulike samarbeidsprosjekter, både mellom bibliotek, og mellom bibliotek og andre institusjoner. Programkomiteen hadde gjort en flott jobb, og satt sammen et interessant program, med mange gode foredragsholdere.

Åpningsdagen - mottakelse på rådhuset og nordisk buffet på UMH

Å arrangere en workshop i Oslo i juni kan by på alskens vær, men værgudene var så avgjort på vår side denne gangen. Utenfor rådhuset spilte "Bestum Stasmusikk", og det kunne en stund se ut som om deltagerne slett ikke hadde lyst til å forlate solskinet og de muntre tonene, men da kom noen få regndråper oss til unnsetning, og alle strømmet inn til mottakelse i rådhuset, hvor vi for øvrig hadde flott utsikt over en glitrende Oslofjord. Vi ble ønsket velkommen med en tale av ordførerens stedfortreder,

og deretter gikk ordet til lederen av den lokale organisasjonskomiteen, Elisabeth Hussem, før vi kunne nyte en deilig buffet, akkompagnert av en jazztrio.

Etter denne stilfulle mottakelsen, ble deltakerne fraktet i busser til Bibliotek for medisin og helsefag (UMH), hvor de ble ønsket velkommen av president for EAHIL og leder for UMH, Arne Jakobsson. Deretter var det produktpresentasjon ved ProQuest Information and Learning og BMJ Publishing Group, før alle kunne smake på en flott nordisk buffet, hvor det vanket både reinsdyr, laks og svenske kjøttbullar! Bibliotekarene på UMH, med Anette Munthe i spissen, hadde lagt ned et imponerende arbeid både når det gjaldt dandering av maten og i det hele tatt servere 150 mennesker inne i biblioteklokalene!

Dag 2

Torsdag formiddag var avsatt til kurs, og det var også mulighet for å melde seg på en guidet tur i Oslo, noe særlig de utenlandske deltakerne benyttet seg av. Kurstilbudet omfattet følgende tema: Searching the evidence: training the trainer, Successful project management: Importance of communication skills and teamwork, PubMed and other relevant NLM resources, Collaboration versus competition og Managing E-journals: a do-it-yourself approach. Powerpointpresentasjoner fra kursene er tilgjengelig fra workshopens nettsider.

Etter lunsj ble konferansen offisielt åpnet. Det kulturelle innslaget i åpningsseremoni-

en gjorde etter responsen å bedømme stor lykke. I en temmelig kvinnedominert forsamling var de unge herrene i mannskoret "Rolls Voice" en morsom og forfriskende start på dagen! Når det gjelder det faglige innholdet finnes det referater fra foredragene på de påfølgende sidene her i SMH-nytt.

Sosialt program

Når det gjelder den sosiale delen av programmet, var nok båtturen på Oslofjorden med seilskuta SS Johanna et høydepunkt. Værgudene var fremdeles på vår side, og vi satt benket på båtdekket og fikk servert typisk norsk sommermat, reker og jordbær. Det så ut til at utlendingene taklet den særnorske sporten rekeskrelling ganske bra! Etter noen timers tur på fjorden, gikk vi i land igjen på Aker brygge, og mange benyttet den fine sommerkvelden til å besøke noen av utrestaurantene her.

Walk and talk

De landlige omgivelsene og det fine været innbød til å oppholde seg ute, og da passet det godt å bruke konseptet "walk and talk". Det var dessuten med på å gjøre dette til en workshop, som jo innebærer en viss samhandling fra deltakernes side. For skandinaverne er jo også det med å gå seg en tur ute i frisk luft en kjent metode for å klare tankene og kanskje også få nye ideer! Dette

var kanskje et nytt konsept for de fleste, men det så ut til å fungere bra. Deltakerne meldte seg på grupper som skulle diskutere ulike tema. Mange fant veien ned til stranden, og det så ut til at praten gikk livlig i de fleste gruppene.

Til slutt.....

Under avslutningsseremonien vanket det taler, blomster og lovord til både arrangører, deltakere, sponsorer og foredragsholdere. Vår alles kjære og alltid alle steds nærværende og energiske Elisabeth Husem, ble velfortjent kronet som EAHILs ubestridte dronning. Elisabeth ble for øvrig dekorert allerede under åpningsseremonien, med et nydelig skjerf fra de baltiske landenes delegater.

For den som var lei seg for at et EAHIL-arrangement var slutt, var det fint å både se og høre presentasjonen av neste EAHIL-konferanse i Santander, Spania i 2004.

Før alle pakket sammen og reiste hjem, eller kanskje tok en liten ferie i Norge, ble arrangementet avsluttet med nok en buffet, flott akkompagnert av et for anledningen sammensatt jazzband, ledet av Per Høglend, sammen med Per Husby, Stig Hvalryg og Torstein Ellingsen.

Referater fra workshopen

Magne Nylenna, styringsgruppen for 400-årsjubileet for norsk helsevesen:

400 år med offentlig helsetjeneste i Norge

Referat av Mariann Mathisen, biblioteket i Helsetilsynet

Endringene i samfunnet har vært enorme siden den offentlige helsetjenesten ble etablert for 400 år siden. Velferdssamfunnet har ført til økt levestandard og økte krav. Mange alvorlige sykdommer har blitt utryddet og andre har oppstått. Mens helsetjenesten tidligere var et sted for oppbevaring av pasienter, finnes det i dag behandlingsmuligheter for de fleste lidelser.

Problemet for helsepersonell er at det er svært krevende å holde seg oppdatert på hva som finnes av informasjon på ulike felt til enhver tid. I tidsskriftet Eyr i 1827 kunne man lese at omfanget av den medisinske litteraturen var så enorm at selv om en lege brukte all sin tid til å lese faglitteratur, kunne han ikke engang klare en tiendedel. På

denne tiden abonnerte universitetsbiblioteket i Christiania på 18 medisinske tidsskrift. Lettere har det ikke blitt i dag med det enorme informasjonstilfanget som er nå. Mange føler seg overmannet av mengden informasjon og lider av det Nylenna kalte "information fatigue syndrome". Hva skal man gjøre for å unngå det?

Løsningen er å finne noen man kan stole på til å veilede en i informasjonsflommen. Da er en bibliotekar det naturlige valget, for med sin kompetanse kan hun sikre tilgang til faglig oppdatert kunnskap. Behovet for bibliotektenester vil bare fortsette å øke i tida framover, for, som Nylenna sa, pålitelig informasjon blir aldri umoderne, selv i en verden i stor endring.

Eve-Marie Lacroix, NLM:

"Go Local" og andre nye tjenester fra NLM

Referat av Mariann Mathisen, biblioteket i Helsetilsynet

Bruken av internett øker enormt, og en stor andel internettbrukere er på jakt etter helseinformasjon, ofte i forbindelse med egen sykdom. For å øke tilgjengeligheten til relevant informasjon for denne gruppen, ble det satt i gang et samarbeidsprosjekt mellom National Library of Medicine (NLM) og staten North Carolina (NC). I NC ble det samlet ressurser om de lokale helsetjenestene, som for eksempel informasjon om støttegrupper, hjemmehjelpetjenester, sykehus, screening og treningsmuligheter. Hvis man i MEDLINEplus velger et emne og går inn på en spesiell sykdom eller helsetilstand, vil man på høyre side finne en lenke hvor det står Go Local. Her får man tilgang til de lokale ressursene om samme tilstand.

Foreløpig er det bare NC som er lenket opp med sine ressurser, men flere stater blir tilgjengelige etter hvert. På samme måte vil man fra de lokale nettsidene ha lenke til ressurser i MEDLINEplus. Her finner man blant annet nyheter, behandlingsmetoder og annen forskningsbasert informasjon. Eve-Marie Lacroix presiserte viktigheten av mer samarbeid for å sikre brukerne tilgang til større bredde i informasjonstilbudet på en enkel måte.

Et utvalg andre nyheter fra NLM:

MEDLINEplus på spansk. Den spanske utgaven av Medline Plus ble fort en stor suksess, og i løpet av kort tid hadde sidene

hatt besøkende fra 120 land.

Linkout er en mulighet ved PubMed og andre Entrez databaser som gir tilgang til andre relevante ressurser som er tilgjengelige på internett, blant annet fulltekstpublikasjoner, andre databaser og bibliotekets egne abonnement.

Wiser (Wireless Information System for Emergency Responders). Ved hjelp av det-

te systemet har man mulighet til å nå informasjon om kjemiske stoffer på en rask og enkel måte ved hjelp av en PDA.

PubMed on TAP. Nå er det mulig å laste ned og søke i PubMed på en PDA. Tjenesten er gratis.

PubMed Central Backfiles. Eldre utgaver av et utvalg tidsskrifter (ca 100) blir skanet og gjort tilgjengelig.

Maurice Long, BMJ Group (UK):

What is HINARI? Is it working?

Referat ved Monica Stolt Pedersen, Sykehuset Innlandet Sanderud HF Fagbiblioteket

HINARI – Health InterNetwork Access to Research Initiative

HINARI er et prosjekt som er sponset av WHO for å sikre tilgang til fullteksttidsskrifter og andre informasjonsressurser til bibliotek i verdens fattigste land. Institusjoner som får tilgang er medisinske-, sykepleie- og farmasiskoler, universiteter, statlige helseministerier og helsepolitiske organisasjoner. Det er ikke tilgang for profittbasert medisinsk forskning. Målet er å gjøre informasjonsgapet mellom fattig og rik litt mindre. Fase I har gått ut på å gi tilbud om tilgang til 69 land der BNP er på \$1000 eller mindre, og fase II på å gi tilgang til land der BNP er på mellom \$1001 og \$3000. Generelt sett får man tilgang til HINARI "katalogen" for tilsvarende \$1000 i lokal valuta.

Fullstendig frivillig samarbeid mellom WHO og biomedisinske utgivere

Ikke en eneste kontrakt har blitt signert i hele prosjektet. Yale University Library og NLM er nøkkelpartnere. Portalen som brukes er svært "tynn", en skal m.a.o. ikke måtte bruke dyrebar internett-tid i fattige land i Afrika og Asia på prangende sider og portaler. En skal komme så direkte som mulig til informasjonen. Portalen skal også være så enkel at den kan brukes av gammelt PC utstyr og gamle browsere. Partnere er så langt svært mange (Scandinavian University Press fra Norge), og fra alle land. Det er verdensomspennende.

Det er flere utfordringer, bl.a. at i samarbeidslandene er det høye kostnader ved internett-oppkobling, og lite, gammel og dår-

lig hardware. Det er også svært høye kostnader for rekvisita, som for eksempel papir. Det er dårlig med penger i instituttbibliotekene, og det mangler ofte en informasjonskultur.

Hvorfor liker utgiverne HINARI?

Det er et uavhengig initiativ, det er globalt og ingen eier det. Det er kun biomedisinsk forskning på helse og det er klart definerte brukere. Det er ikke avhengig av tredjeparts finansiering. All teksten ligger på utgiverens server, det er teknisk sett svært enkelt, og et minimum av kostnader for utgiverne. Det er egentlig bare et spørsmål om routing. Det har brukerdata, er fleksibelt, det bygger på tillit (WHO), ingen penger skifter eier, det beskytter forretningsinteresser, det er et unikt partnerskap

med biblioteker, ingen eksklusivitet, det er varig.

Men det stopper ikke her....

AGORA – Access to Global Online Research in Agriculture.

“You can’t be healthy without good food”. Dette er et FAO ledet partnerskap med utgivere og biblioteker innen mat og land-

bruksinformasjon. Det ser bra ut for et slik lignende prosjekt innen mat og landbruk, så kanskje allerede i løpet av 2003 vil det være mulig å starte opp AGORA.

Det er nå 200.000 brukere av HINARI. Det er fremdeles en lang vei å gå, men ”we are starting to closing the gap!”

Irena Miseviciene, Kaunas University of Medicine, Litauen:

Disease control and health literacy: The Lithuanian experience

Referat ved Monica Stolt Pedersen, Sykehuset Innlandet Sanderud HF Fagbiblioteket

Det er fem faktorer en vet påvirker helsen: livsstil (40 %), sosiale forhold (15 %), miljømessige forhold (5 %), medisinske tilbud (10 %) og genetikk (30 %). 4-5 faktorer er altså påvirket av SES (sosioøkonomisk status; utdanning, inntekt, yrke). Utdanning har vist seg å være et effektivt middel i forhold til helse. Dess høyere utdanning, dess bedre helse. Når man ser på dødeligheten blant litauiske menn og kvinner ser en klart høyere dødelighet av vanlige årsaker blant lavutdanningsgrupper. Dette er spesielt synlig når det gjelder ulykker, som har en 4 ganger høyere dødelighet i lavutdanningsgruppene. Når det gjelder vurdering av egen helse, vurderer universitetsutdannede sin egen helse mye bedre enn de med lavere utdanning. Personer med universitetsutdanning har som regel en sunnere livsstil; de er langt flinkere for eksempel å bruke vegetabiliske oljer, de spiser friske grønnsaker, de er ikke-røykere og pusser tennene mer enn en gang pr. dag. Informasjon er svært viktig, og det må satses på tilgang til informasjon.

Health literacy er direkte proporsjonal med individuell helse. Høyt blodtrykk er et stort problem i Litauen (og i de Nordiske landene). Halvparten vet om sitt høye blodtrykk, men bare 50 % av dem bruker medisiner. Hvordan å få folk til å følge medisinske anbefalinger og å få kunnskap om sin sykdom er viktige spørsmål å besvare. Health litera-

cy er i hvilken grad folk er i stand til å forstå grunnleggende helseinformasjon og hva slags tjenester de trenger for å ta de riktige beslutningene. I Litauen prøves det nå å lage lett forståelig helseinformasjon på sitt eget språk.

Ny teknologi og livslang læring, fjernundervisning, ny medisinsk teknologi, samarbeid mellom landene. Alt dette må tas i bruk. Vi må samarbeide mellom profesjonene. Når det gjelder ny medisinsk teknologi, trenger vi ikke bare samarbeid mellom profesjonene, men også mellom landene. Det er en mengde vanlige problemer også i land som er rikere enn Litauen, og samarbeid på tvers er nødvendig.

Living and learning or learning and living. Å leve og å lære å bruke ny informasjonsteknologi og dele erfaringer betyr å bli mer kunnskapsrik og å få flere sjanser til å samle helseinformasjon og til å få bedre helse i informasjonsalderen.

Man forstår hvordan dette skal foregå, men har ikke infrastrukturen. Helse og utdanning henger nøye sammen. Det er stor forskjell på by og land, hvor landsbybefolkningen har lavere utdanning og dårligere helse. Det er spesielt store forskjeller relatert til sosioøkonomiske områder, mest innenfor alkoholbruk og trafikkulykker.

Preben Aavitsland, Folkehelseinstituttet:

Combatting infectious diseases in Northern Europe: The importance of information exchange

**Referat ved Monica Stolt Pedersen, Sykehuset Innlandet Sanderud HF
Fagbiblioteket**

Den nye SARS epidemien har demonstrert for oss hvor viktig det er med rask informasjonsutveksling når det gjelder smittsomme sykdommer. Vi trenger informasjon som reiser raskere enn mikrobene. I løpet av de siste fem årene er det igangsatt et stort samarbeid om smittsomme sykdommer i Norden, flere regioner i nordvest-Russland, og i Baltikum. Man gjenoppbygger forhold etter jernteppets fall, og spesielt i Russland har det vært lite kontakt med andre offentlige helseinstitusjoner siden 1923. Det har vært svært liten informasjonsutveksling, og det er store språkbarrierer. Det er et spørsmål om å komme frem til et Lingua Franca; engelsk eller russisk. Man har utviklet ulike faglige tradisjoner, og man har svært lite litteratur (bøker og tidsskrifter) felles, noe som også skaper barrierer i informasjonsutvekslingen. Her er det et spørsmål om penger, og man trenger å få finansiert tidsskriftabonnementer, referansebøker, PCer og Internet-tilknytning. Det er stor forskjell landene imellom på både lønninger og tilgjengelig utstyr som f.eks PCer.

EpiNorth – et nettverk og en informasjonsplattform

EpiNorth en peer-reviewed scientific journal (papir og web), med både en engelsk og en russisk utgave både i papir og elektronisk. Det startet i år 2000 og er bygd på tidligere nettverk. Det kommer ut med fire nummer i året, i 5000 eksemplarer. Det er også en lav-teknisk web-side, for å kunne støtte gamle browsere, som har mer enn 5000 besøkende i måneden. Det er redaktører fra alle de nordiske og baltiske landene, og et editorial board, i tillegg til et redaksjonssekretariat. EpiNorth's nåværende moduler er EpiData, en årlig rapport om smittsomme sykdommer for Nord-Europa, og EpiWax, en oversikt over nasjonal vaksinasjon, med kalender for Nord-Europa – der ikke et eneste land har likt vaksinasjonsprogram som et annet.

EpiNorths fremtidige moduler er EpiNews, en dynamisk ny tjeneste på utbrudd og trender innen smittsomme sykdommer, en "early warning", EpiTrain, et treningsprogram om smittsomme sykdommer og epi-

demiologi, samt EpiLink, et lenkebibliotek, noe som burde være en oppgave for helseinformasjons-spesialister.

Hvorfor er dette viktig?

Det er felles problemer, se for eksempel SARS-utbruddet. Vi må være forberedt, siden dette er en felles utfordring. Vi ville gjerne brukt webben til å kommunisere enda mer. Et utbrudd kan svært lett spre seg fra et land til nabolandene, så dette er grensekryssende problemer med internasjonale utbrudd, ofte også knyttet til prostitusjon og sex-turisme. Vi forflytter oss mer, og spesielt med EU-medlemskap. Vi handler mer med mat og dyr som også kan være bærere av smittsomme sykdommer. Vi trenger etter hvert å vite mer om matens opprinnelsesland. Mer informasjonsutveksling trengs, spesielt mellom øst og vest i Europa, og EpiNorth er et nyttig verktøy. Vi trenger både russisk og engelsk som informasjonspråk.

Olof Sundin, Univerity College of Borås:

Professional information and the development of the nursing profession

Referat ved Patricia Flor, Høgskolen i Telemark

Olof Sundin presenterte en liten del av sin doktoravhandling om informasjonsstrategier og yrkesidentitet (1). Sundins hovedbudskap er at en må forstå sin bruker ut ifra hans/hennes eget perspektiv for å kunne gi best mulig service.

Kunnskapsdomenet til sykepleiere har forandret seg etter som sykepleie har utviklet seg til en selvstendig profesjon. Fram til 1970-årene var sykepleie basert på naturvitenskap og medisin. Etter denne tiden har sykepleie en bredere kunnskapsbase og sykepleiefaget har forandret status fra håndverksyrke til profesjon. Kampen om profesjonsstatus reflekteres i faglitteraturen fra perioden, hvor det var viktig å vise at syke-

pleie hadde sin egen fagkunnskap. I 70-årene begynte sykepleiere å få tilgang til medisinske bibliotek og sykepleiebibliotek ble oppgradert i Sverige i denne perioden. Forskning viser at sykepleiere søker formell informasjon mindre ofte enn andre grupper. De søker informasjon gjerne i forbindelse med videre- og etterutdanning. Og de har forhindringer i form av tid, tilgang og kunnskap. Alt dette må vi som bibliotekarer ta hensyn til når vi skal betjene sykepleiere.

1. Sundin, Olof. Informationsstrategier och yrkesidentiteter : en studie av sjuksköterskors relation till fackinformation vid arbetsplatsen. Borås: Högskolan, 2003. (Skrifter från Valfrid ; 25) Avhandling - Göteborgs universitet, 2003.

Liisa Salmi, Kuopio University Library:

Evidence-based nursing and libraries: Do we find what we are searching?

Referat ved Wenche Sæterdal, Odontologisk fakultetsbibliotek, Oslo

Liisa Salmi, Kuopio Universitetsbibliotek, hadde i løpet av de siste årene erfart at en ny type spørsmål dukket opp i medisinske bibliotek: sykepleiere og sykepleiestudenter begynte å spørre etter hjelp til å søke etter systematiske oversiktsartikler over bestemte emner, eller de ba om hjelp til å finne litteratur om kunnskapsbasert sykepleie. Medisinske bibliotekarer er kjent med begrepet kunnskapsbasert medisin, det finnes mange bøker om emnet og vi har gode søkebegrep i databaser som Medline, men begrepet evidence-based nursing (EBN) var nytt. I sin søken etter litteratur om EBN, erfarte Salmi at artikler om kunnskapsbasert sykepleie blir indeksert på ulik måte i viktige databaser som Medline og Cinahl.

Salmi mener at det mangler både kriterier og definisjoner på hvordan litteratur om EBN skal indekseres, og hun etterlyser kvalifiserte personer som kan vurdere disse emnene. Hun har erfart at sykepleierne selv mener at de ikke har tid til å lære seg å bli gode nok på informasjonssøking og kritisk evaluering – de har bokstavelig talt hendene fulle med pasienter og praktisk arbeid. Før man pålegger sykepleiere å utøve kunnskapsbasert pleie, må forholdene legges bedre til rette både i studietida og i arbeidstida slik at det blir plass til økt utdanning i kritisk tenking og kvalitetsevaluering.

Hva så med medisinske bibliotekarer?

Hvordan kan vi hjelpe sykepleierne med å finne riktig og viktig informasjon om kunnskapsbasert sykepleie? Vi må hele tida øke våre søkekunnskaper, gjøre oss kjent med innholdet i de ulike databasene, lære oss tesauri, lære oss hvordan kunnskapsbasert litteratur blir indeksert. Vi får god søkehjelp i de store internasjonale databasene som Medline og Cinahl som har egne søkefiltre, men det er vanskelig å finne litteratur på nordiske eller baltiske språk. Av de nordiske land er det Sverige som er kommet lengst i å utvikle en nasjonal database og tesaurus med SveMed+ og svensk MeSH. Finland har en nasjonal base Medic, og FinMeSH er snart ferdig, likeså en finsk sykepleietesaurus. Danmark, Island og Norge har ingen nasjonal database eller tesaurus. Av de baltiske land har Estland en

nasjonal base, og en tesaurus er under utarbeidelse. Latvia har også en database og store deler av MeSH er oversatt. Litauen har egen database og egen MeSH-oversettelse.

Finner vi det vi leter etter på området kunnskapsbasert sykepleie? Salmi svarer både ja og nei:

Ja, vi finner noe, men litteraturen er dårlig indeksert, og den kan ta lang tid å finne. Og forstår bibliotekarer innholdet i artiklene, og kan vi vurdere om det er kunnskapsbasert litteratur vi gir fra oss? Og er det vår jobb?

Les mer i Liisa Salmis artikkel i EAHIL Newsletter august 2003, nr 64, s. 19-21.

Anne-Marie Haraldstad, UBO. Bibliotek for medisin og helsefag:

Information literacy: Curriculum integration - an investment in lifelong learning

Referat ved Wenche Sæterdal, Odontologisk fakultetsbibliotek, Oslo

Hvorfor er informasjonskompetanse så viktig? spurte Anne-Marie Haraldstad, Bibliotek for medisin og helsefag, Oslo, i sitt innlegg "Information literacy : curriculum integration – an investment in lifelong learning". Fordi begrepet "livslang læring" er en uendelig prosess, den medisinske informasjonsflommen er allerede enorm, og den øker med 4% hvert år – og både medisinske bibliotekarer og bibliotekbrukere kan rammes av information fatigue-syndromet. Det er viktig at brukeren allerede som student trenes i å finne, kritisk vurdere og ta i bruk relevant, kunnskapsbasert informasjon. Kunnskap i å søke informasjon må utvikles sammen med de emner som studeres, og gjennom hele studiet. Det er viktig å få informasjonssøking inn på timeplanen, gjøre undervisningen obligatorisk, slik at studentene forstår at også det å kunne finne riktig og kvalitetssikret informasjon er viktig. Problembasert læring ble tatt i bruk

som undervisningsmetode for studentene ved Det medisinske fakultet i Oslo i 1996, og helt fra begynnelsen har personalet fra Bibliotek for medisin og helsefag hatt et nært samarbeid med fakultetet når det gjelder opplegg og gjennomføring av informasjonsundervisninga.

For å samle og strukturere undervisninga for medisinerstudentene i Oslo, er det nå under planlegging et nytt undervisningsopplegg som skal være felles for medisin, odontologi- og ernæringsstudenter. Studentene skal få undervisning i informasjonssøking på ulike nivå flere ganger gjennom hele studiet. Det nye opplegget er tenkt delt i 3 "kunnskapssøyler" som omfatter bibliotekkunnskap, litteratursøkingkunnskap og kildekritikk. Undervisningen skal gis når studentene går 1.år, 4.år og 5.år. Spesielt stor vekt vil bli lagt på undervisningen i kildekritikk. I Oslo tas det opp 150-170

studenter hvert halvår, så det blir mange besøk i biblioteket og mange runder med opplæring. I all læring er motivasjon og det riktige tidspunktet for når informasjon gis av avgjørende betydning, og i det nye studieopplegget er det derfor lagt vekt på å finne det optimale læringstidspunktet og

lære studentene det de trenger når de trenger det. Så må man finne gode og sikre måter for å måle om denne ytterligere satsing på å øke studentenes informasjonskompetanse også gir oss bedre og mer kompetente leger og tannleger.

Partnerskap krysser grenser

Referat ved Elisabeth Akre, Diakonhjemmet sykehus

Communication is all-important in partnerships - to share information, develop professional skills and awareness, and promote the interchange of ideas. To be successful and sustainable there must be a two way process!

(Jean Shaw, UK. EAHIL Newsletter, 1996, nr.36)

Dette sitatet som Elisabeth Husem og Meile Kretaviciene brukte som innledning til sin presentasjon, oppsummerer hovedbudskapet vi fikk fra de to innleggene om partnerskap mellom bibliotek: personlig kommunikasjon og kontakt kan aldri erstattes, bare suppleres, av tekniske medier når det gjelder å bygge opp og bevare et samarbeid. Et vakkert symbol var det også at begge innleggene ble presentert av begge medlemmene i de repsektive partnerskap sammen.

The Sister Library Initiative

Velta Poznaka fra Riga, Latvia og Donna Flake fra USA fortalte om samarbeidet "Sister Library Initiative" mellom bibliotek i USA og Medical Research Library i Riga, Latvia.

Partnerskapet har resultert i at det latviske biblioteket har fått verkøyet Ariel, og får gratis fjernlån og kopier fra bibliotek i USA og Canada. Bøker og tidsskrifter er sendt fra USA til Riga, og det er etablert støtte og bidrag fra leverandører som f eks UpToDate og Swets Blackwell.

The Sister Library Initiative mellom Latvia og USA er nå avsluttet, og kan sies å ha oppnådd gode profesjonelle og konkrete resultater. Men Donna Flake og Velta Poznaka var samstemte i at noe av det viktigste

som var oppnådd var kontakten, vennskapet og bedre kjennskap til hverandres land og kultur.

Transfer of Knowledge

Meile Kretaviciene og Elisabeth Husem forsterket dette budskapet i sitt innlegg. Samarbeidet mellom SMH og The Kaunas University of Medicine Library har sin rot i det nordisk-baltiske samarbeidet som startet i 1994. Den gangen var litauiske medisinske bibliotek "sovjetiske", med 84% av samlingene på russisk og litauisk, en god del politisk litteratur og med strengt begrenset adgang til ressursene. Leger og studenter trengte internasjonale tekstbøker og tidsskrifter og tilgang til bibliografiske databaser. Biblioteket trengte ny teknologi, bibliotekfaglig oppdatering og internasjonal kontakt.

Samarbeidet har særlig fokusert på profesjonell oppdatering av bibliotekarere gjennom videreutdanningsprogrammet "Transfer of Knowledge". Etter to kursprogram i Kaunas vil tredje og siste fase i dette programmet bli et seminar hvor gjensidig ytelse står i fokus og begge parter bidrar.

Begge parter håper at samarbeidet vil fortsette også etter dette, kanskje i andre former. Medical Academy of Postgraduate

Studies (MAPS) i St. Petersburg er nå inkludert I samarbeidsprogrammet, og blir nytt satsningsområde fremover. Kompetanse fra Kaunas kan spille en viktig rolle her, ikke minst språklig.

Har vi lyktes? Er dette blitt en toveis prosess?

Tiltross for utfordringer som språkbarrierer, økonomiske og tekniske spørsmål og psykologiske barrierer i kommunikasjonen, er svaret et ubetinget ja. Samarbeidet har hatt gode konkrete resultater så langt. Meile trakk særlig frem følgende: etter videreutdanningskursene er det organisert flere kurs for å bringe den nye kunnskapen videre til flere bibliotekarer og til bibliotekbrukere i Litauen. Informatikk er blitt et nytt fag i studiet Public Health i Kaunas, medisinske bibliotekarer har fått en viktigere og tydeligere profesjonell rolle og det er dannet en Baltic Association for Medical Libraries (BAML).

Hva er viktig for å lykkes med et partnerskap?

Partnerskapet må utvikles over tid og har størst sjanser for å lykkes når det etableres mellom nasjonale faglige organisasjoner. Det må være en gjensidig analyse og forståelse av hva programmet skal inneholde. Profesjonell utvikling har høy prioritet, blant annet er det viktig å kunne delta og møtes på konferanser og workshops.

Fra Litauen konkluderte Meile med at partnerskapet mellom Kaunas og SMH har bidratt sterkt til faglig oppdatering og er en viktig inspirasjon for videre utvikling. Elisabeth konkluderte på vegne av Norge og SMH at utbyttet er gjensidig, med en større forståelse og respekt for hverandre. Og de kunne ganske sikkert erklært unisont at det er den personlige kontakten som er grunnlaget og betingelsen for et vellykket samarbeid.

Ingegerd Rabow, Lund University Library, Sweden:

New Roles for Libraries in Scientific Communication – Local Initiatives

Referat ved Monica Stolt Pedersen, Sykehuset Innlandet Sanderud HF Fagbiblioteket

Problemene i dag er at det er mer informasjon enn noensinne, men å lete etter den på Internet er som å lete etter nåla i høystakken. Forlagene slår seg sammen og har kompliserte og dyre prismodeller. Det er en mangel på samsvar mellom pris, kvalitet og utgifter. Det er et økende hull mellom kostnaden og betalingsevnen, og de høye prisene forhindrer tilgang. Merkevarerbygging er et annet problem, Impact Factor som er basert på tidsskrift ikke på artikkel.

SciCom.org (Swedish Resource Center for Scientific Communication) er et lokalt initiativ der oppgaven er å informere akademikere, administratorer, bibliotek og de som finansierer om kommunikasjonskrisen.

Det er også en oppgave å lage en plan for å kunne arbeide effektivt med alternative utgivelsesmodeller, og å arbeide for å gjenoppbygge kontrollen av akademisk kommunikasjon. I tillegg er det viktig å lage en intellektuell eierskapsmodell for lisenser og å arrangere kurs og seminarer.

Det er stadig endrede og vanskelige temaer omkring Intellectual Property Right. Forlagene introduserer nye rettslige eller tekniske hindringer, noe som forsinker og vanskeliggjør bruken av informasjonsressursene. JISC's project Romeo (Rights Metadata for Open Archiving) dreier seg om å eie sin egen copyright. 7000 tidsskrifter er hittil undersøkt. Man lager materiell for å

undervise akademikene om copyright. En ønsker å ta copyright tilbake til forfatteren, istedenfor at det ligger hos utgiveren, og er i ferd med å nedfelle dette i et forslag til avtaleverk.

I mai lanserte Lunds Universitets Bibliotek the Directory of Open Access Journals (DOAJ). Katalogen inneholder informasjon om "open-access"-tidsskrifter, d.v.s. kvalitetssikrede vitenskapelige tidsskrifter som er fritt tilgjengelige på Internet. Målet for DOAJ er å synliggjøre og lette bruken av vitenskapelige "open access"-tidsskrifter. Tjenesten kommer til å inneholde tidsskrifter som benytter kvalitetskontroll.

Nye utfordringer for bibliotekene

Forlagene kontrollerer brukeroppførsel, brukerne er avhengig av forlagenes merkevarer og forskere vil ha tilgang til informasjonen uten mellommenn. Bibliotekene ses på som passive ledd i informasjonskjeden, og spørsmålet blir da: Trenger vi bibliotekene? Avgjørende beslutninger for bibliotekene vil være å støtte Open Access til vitenskapelig informasjon, samarbeide med SPARC, DOAJ, etc., gjøre gratis ressurser

synlige og tilgjengelige, og integrere de med andre ressurser i OPAC'S. Relevans og kvalitet må telle – ikke medium eller utgivelsesmodell. Biblioteket vil ha en strategisk rolle ved å støtte og bygge institusjonelle arkiver. Hvis ikke blir bibliotekene usynlige. Bibliotekene kan bli mer synlige ved at de får brukerne til å forstå at de bruker bibliotekets tjenester og ressurser, bibliotekene hjelper forskerne å finne relevant og rimelige informasjonsprodukter, bibliotekene er lojale mot forskernes-, studentenes og publikums interesser. Bibliotekene er Consumer Ombudsmen og har en profesjonell identitet og en politisk legitimitet.

Ideen er å gjøre Open access materiell og nisjetidsskrifter synlige i en generell portal – ELIN@. Søkjetjenester og web-sider er bibliotekenes merkevare, og en slik portal vil øke bibliotekets synlighet på campus. En kan gi en produktnøytral presentasjon av ressursene, og en kan legge til flere tilleggstjenester som TOC-alert, SDI etc. En vil hele tiden se at en er i biblioteket og ikke hos forlaget! Alle fulltekstversjoner ligger hos utgiveren, men den lastes ned i bibliotekssiden – du trenger aldri å forlate biblioteket!

Jan Velerop, BioMed Central, UK:

The nature of science is profoundly collective

**Referat ved Monica Stolt Pedersen, Sykehuset Innlandet Sanderud HF
Fagbiblioteket**

Hele poenget med vitenskapelig publisering er å dele resultatene. Det skal være slik at hele verden skal få ta del i det. Aldri før i historien har så mange mennesker potensielt hatt så god tilgang til vitenskapelig informasjon som nå, men det er ikke slik allikevel. Det er alle grunner til å ha Open Access; pengene er der, teknologien er der, fordelene er klare og akademisk støtte er det også, men det er ikke helt slik. Open Access har foregangsforfattere, vitenskapelig interesse kommer først, ingen karrierebekymringer. Hvorfor er ikke alle forfattere

med? Belønningssystemet! Mange av institusjonene som støtter Open Access, liker ikke Open Access-artikler på CV-en eller i stipend søknader, derfor blir det gjerne slik at forskere som trenger forfremmelse eller stipend er tilbakeholdne. Det arbeides nå med tiltak for å forbedre dette. Bla. ved å vurdere artikkelen og ikke tidsskriftets Impact Factor, og å og tilkjenne at OA-artikler er en service til samfunnet. Universiteter og høyskoler burde følge opp dette. BioMedCentral er en Open Access publisering.

Peter Lindgren, Arbetslivsinstitutet:

Internet reference chat - the Phibi adventure

Referat ved Signe Emilie Romuld, Helsetilsynet

Peter Lindgren fra Arbetslivsinstitutets bibliotek i Sverige, fortalte om sine erfaringer med interaktive tjenester i form av en referansetjeneste basert på chat. Arbetslivsinstitutet er et nasjonalt kompetansesenter, og betjener dermed hele Sverige på dette fagområdet. Biblioteket har ca 3 års erfaring med denne tjenesten, både positive og negative. Grunnen til at de startet tjenesten, var bl.a. at de hadde behov for tettere kommunikasjon med sine brukere, de ønsket å gjøre "skjult kunnskap" tilgjengelig på nett, brukeren var allerede vant med å bruke in-

ternett som kommunikasjonsverktøy, og nettsiden er ofte den eneste kontakten brukerne har med biblioteket. Det å sette i gang en slik tjeneste krevde mye forberedelser, både mht. teknologi, opplæring og intern organisering. Ikke minst var det utfordrende for personalet både å skulle forholde seg til ny teknologi, men også en helt annen måte å kommunisere med brukerne på enn de var vant til. Å drive tjenesten var mer krevende enn de hadde forutsett, og de tar med seg sine erfaringer inn i videreutviklingen av tjenesten.

Ann Kunish & Greta Bruu Olsen, Deichmanske bibliotek, Oslo:

Combining digital reference with real life in the library

Referat ved Signe Emilie Romuld, Helsetilsynet

Deichmanske bibliotek i Oslo har også gjort seg noen erfaringer med flere ulike typer interaktive tjenester. De ønsket ikke å presentere noe fasitsvar på alle typer spørsmål, men ville gjerne dele sine erfaringer, problemer, frustrasjoner og spørsmål med tilhørerne. Det var sikkert flere norske deltagere som ble litt stolte over et entusiastisk og velformulert innlegg, og ikke minst imponert over hvor langt fremme Deichmanske bibliotek er på dette området. Deres hovedkonklusjon var at dette var spennende og utfordrende å jobbe med, men at kvaliteten på disse tjenestene var avhengig av en solid basis i biblioteket, med tanke på ressurser, kompetanse, personale osv. Det er kanskje lett å fortape seg i fascinasjonen over teknologien, men innholdet i tjenesten skal jo være av like høy kvalitet, uansett i hvilken form det presenteres. Det er også en stor utfordring å kombinere disse digitale tjenestene med tradisjonelle tjenester for de som fremdeles ønsker å oppsøke det fysiske biblioteket. Dette stiller store krav til kompetanse og fleksibilitet hos biblioteka-

rene. Tendensen er at brukerne etterhvert har større forventninger om raske svar, gjerne levert direkte til dem på skjermen hjemme. Den dagen Deichmanske bibliotek åpnet sin referansetjeneste på SMS, kom det inn over 800 spørsmål!

Følgende tjenester er tilgjengelig fra www.deich.folkebibliotek.no

MappaMi - lånerne kan selv administrere sine lån, fornyelser, abonnere på nyheter osv.

Spør biblioteket - var det første i sitt slag da det startet opp i 1997.

Detektor - portal med kvalitetssikrede lenker, særlig rettet mot skolebarn.

SMS - svært populært, ga nye brukergrupper, passer best for korte faktaspørsmål

Chat - Tønsberg/Nøtterøy var først ute. Dette er en tjeneste for hele landet. Blande-

Cross Boundaries - Join Forces

de følelser for denne tjenesten, kan oppleves stressende.

Kikkhullet - lånerne kan se hva andre har lånt (ikke på navn), hva som er mest populært osv., og på den måten bli inspirert til egen lesing. Mer for artighet enn egentlig en form for service.

Question Point - internasjonalt digitalt nettverk mellom samarbeidende bibliotek, som gjør at brukere verden over har tilgang på referansetjenester når som helst på døgnet. Er også til hjelp for bibliotekarer i referansearbeidet. Bygger opp en global kunnskapsbase med spørsmål og svar.

Peter Morgan, Cambridge University Medical Library:

Personal Digital Assistants - Information at your fingertips, or a handful of trouble?

Referat ved Signe Emilie Romuld, Helsetilsynet

PDA - personlige digitale assistenter - er en teknologi som har vært kjent svært lenge. I løpet av denne tiden har teknologien videreutviklet seg både med hensyn til funksjonalitet, design og programvare, og blitt svært populær, ikke bare til personlig bruk, men også som en integrert del av yrkeslivet. Peter Morgan presenterte en historisk oversikt over den teknologiske utviklingen,

og fortalte deretter om erfaringer med dette verktøyet i medisinske bibliotek. PDAer kan brukes i forbindelse med brukeropplæring, i klinisk praksis og i forskning. Morgan mener at bibliotek bør påta seg rollen som veiledere og leverandører av informasjonstjenester ved hjelp av denne teknologien.

Stuart Nelson, National Library of Medicine (USA):

The MeSH translation database: From idea to reality

Referat ved Signe Emilie Romuld, Helsetilsynet

Stuart Nelson er leder for NLMs Medical Subject Heading Section, og fortalte om NLMs arbeid med å lage en oversettelsesbase som kan linke forskjellige termer til MeSH og Unified Medical Language System (UMLS). Det finnes oversettelser til UMLS på nederlandsk, finsk, fransk, tysk, italiensk, portugisisk, russisk og spansk. MeSH er i sin helhet oversatt til arabisk, kinesisk, tsjekkisk, gresk, japansk, svensk, thai og tyrkisk. I kategoriene under arbeid,

planlagt eller i håp om, finner vi koreansk, litauisk, norsk, polsk, slovakisk og slovensk. En av fordelene med en slik oversettelsesbase er at alle har tilgang til de samme dataene hele tiden, og kan holde seg løpende orientert om nye termer i MeSH osv. Nelson fremholdt at dette prosjektet er et godt eksempel på hvordan man krysser språk- og landegrenser ved hjelp av samarbeid.

6 på båten (seilskipet S/S Johanna) 27. juni 2003

Under båtturen med den gamle fine seilskuta Johanna, benyttet Monica Stolt Pedersen anledningen til å stille noen velvalgte spørsmål til noen av deltakerne.

Spørsmål

1. Har du vært på alle foredragene?
2. Hva har vært det beste så langt?
3. Har du knyttet nye kontakter eller vennskap?
4. Har du badet?

Shane Godbolt, UK

1. A very large number
2. Meeting new people is always nice
3. Definitely!
4. Not even my big toe got into the water.... At midnight it looked really cold...

Ilze Purina, Latvia

1. Yes, by all means!
2. Unseriously? To be away from a big family and have a single room! But seriously, the lecture by Anne-Marie Haraldstad about student learning was very useful for us. We are doing the same.
3. I had old friendships here, but we had a nice dinner on Thursday when everyone was separated from each other. The answer is Yes, especially nice to talk with Wenche Sæterdahl.
4. NO! (with much laughter) A bit to cold.

Marie-Dominique Allen, France

1. No (sinseriolo)
2. This evening on the boat.
3. Many, yes. Italian, Belgic, Czechs, Hungarian, Finnish...
4. No, I can not without my swimming suit!

Anders Forsberg, Sverige

1. Nei
2. (Hittar du på frågor?) Kurset om handtering av elektroniska tidskrifter med Anne-Gry Skonnor.
3. Nej, det kan jag inte seja – jo faktiskt!
4. Nej, men jag har dusjad!

José António Hungria, Portugal

1. Not in whole...
2. The social programme is very good! Talking to my colleagues.
3. Don't know YET (the night is young).
4. NO

9th European Conference of Medical and Information Libraries. Santander, Spain, September 20-25 2004

Call for papers

Dear Colleagues and friends,

On behalf of the Local Organising and Scientific Committees, it is my pleasure to cordially invite you to join us in Santander, for the 9th Conference of the European Association of Health Information Libraries EAHIL. It is a honour for us to welcome our International Colleagues to the Cantabria Country, an autonomous region of Spain, located along the Northern coast at the Cantabrico sea. This region is well known for its beautiful green hilly landscape, the friendliness of its people and the excellence of its gastronomy.

The scientific programme will follow the traditional structure. There will be plenary, parallel, and poster sessions on the important scientific fields and state of the art topics. To increase knowledge and understanding in specific fields, continuing education courses (CEC) will be held before the conference.

Attend EAHIL 2004 in Santander, to soak up knowledge and the Spanish sun. The Conference offers a wide range of educational opportunities, while Santander boast attractions to delight the senses.

Please, mark these dates, September 20-25, 2004 in your calendar and make plans to come to Santander alone or with your family for the EAHIL 9th conference, to present your work, and share knowledge and experiences with other European Medical Librarians. We will make a great effort to offer you a highly attractive scientific programme and an enjoyable social atmosphere to make your stay with us an unforgettable experience.

The EAHIL biannual Conference is a great place to learn about the varied areas of specialization in the health information profession, attending the CEC, the conferences and parallel sections. The EAHIL sections and special groups help generate contents for Santander EAHIL 2004. Dates, times, and more information about the programme planned for this conference can be found at: <https://ibio.humv.es/biblioteca/eahil/> for the most up-to-date information. Please, use Explorer 6.0. for better application.

We look forward to meeting you in Santander in 2004,

Maria Francisca Ribes Cot

ABSTRACT SUBMISSION: deadline October 31, 2003

If you are interested in making a presentation either or a poster display, you should submit an abstract. Please, prepare your abstract on the topics listed below for presentation at the Conference. Authors are requested to submit abstracts (200-400 words) before OCTOBER, 31, 2003 via the Conference website: <https://ibio.humv.es/biblioteca/eahil/> or by e-mail to the chair of the International Programme Committee: bibrcm@humv.es or by IBM compatible diskette with two printed copies to the Secretariat or the Chair of the Organizing Programme Committee: Maria Francisca Ribes Cot. Biblioteca-Hospital Universitario Marqués de Valdecilla. Pabellón 16-2º. Avda. Valdecilla s/n. 39008 Santander-Spain. A number of abstracts will be selected for oral presentation. You are invited to indicate your preferences, but the International Programme Committee reserves the right to make the final decision. Authors will be notified whether their abstract has been accepted or not by January 31, 2004. The final programme will be published on internet in advance of this meeting. It will also be published in the abstract book, which will be available only at the Conference.

For further information about the call for papers or the Conference, please see the Conference Website (<https://ibio.humv.es/biblioteca/eahil/>) The preliminary programme and the announcement for the Conference including registration forms will be sent to all EAHIL members by mail in August of 2003, and will be in the Internet at the Conference Webpage.

SUBJECTS EAHIL 2004 / MAIN TOPICS

THE FUTURE OF MEDICAL LIBRARIES/HOSPITAL LIBRARIES

- Buildings
- Staff new roles
- New relations with users
- Staff management: new trends
- Strategic Planning for Hospital Libraries

HYBRID AND DIGITAL LIBRARIES

- Portals
- Organizing collections: meta-engines
- Intranets
- Access and digital devices
- Knowledge management
- Libraries inside a more complex structure/IAIMS and medical informatics
- Archives: Traditional & Electronic
- License negotiation of electronic sources

SCIENTIFIC PUBLICATIONS AND EVALUATION

- Open archives
- Copyright issues
- Role of librarians and e-publishing
- Evaluation of publications

INFORMATION AND PEOPLE

- User instruction – Distance education
- Digital reference
- Health and communication: patients, physicians and librarians
- Benchmarking library services
- Quality information: How to search it, how to define it
- Evidence based medicine: role of librarians

LEARNING FROM THE PAST

- History of Medicine
- Medical Libraries History

UKSG (United Kingdom Serials Group) Conference, Herriot-Watt University, Edinburgh, 7-9 april 2003

Av Margaret Ellebye, UBO. Bibliotek for medisin og helsefag

Elektroniske tidsskrifter kom først på banen utover 90-årene og viste en hel ny verden til forlagene, til tidsskriftagentene og til brukerne. UKSG har i sine årlige konferanser vist den utviklingen som har skjedd i feltet. Nye trender viser seg tydelig

Utviklingstrekk

Da elektroniske tidsskrifter først kom på banen, var det mye forvirring. Forlagene ønsket å begynne med utfordringen, men hadde intet forbilde, siden mediet var så nytt. Dermed måtte hvert forlag prøve å finne veien selv så fort som mulig, for å konkurrere med de andre forlagene. Det var en komplisert ny verden som måtte utforskes. I begynnelsen prøvde de fleste forlagene selv å nå brukerne ved å tilby gratis elektroniske utgaver av sine trykte tidsskrifter, enten til abonnenter av disse trykte utgavene eller bare åpent på Internett. Men oppgaven ble for komplisert etter hvert, og så kom det inn spesialister, dvs. "aggregators", f.eks. Ingenta, som på en måte fungerer som de tradisjonelle tidsskriftagentene. De samler elektroniske tidsskrifter, ofte fra forskjellige forlag, og leverer dem i fulltekst til brukerne mot betaling for tjenesten. Resultatet ble at i begynnelsen spredte de fleste forlagene seg og forhandlet med så mange aggregators som mulig, kanskje 4-5, for å nå så mange brukere som mulig. Men etter hvert forsvant noen av disse "aggregators", særlig etter at en del forlag selv begynte å tilby elektroniske "tidsskrift-pakker" direkte til bibliotekonsortia. De "aggregators" som har overlevd har blitt sterkere og mer aggressive. Mange har gått et steg videre, ved å tilby ikke bare tidsskrifter i fulltekst, men også elektroniske bøker hvor de enkelte kapitler er tilgjengelige og søkbare på samme måte som tidsskriftartikler.

Veletablerte firmaer i andre felter begynner nå å få monopol på de elektroniske titlene til bestemte forlag. F.eks. holder OVID, som lenge har hatt forskjellige databaser som MEDLINE, CINAHL osv tilgjengelig, nå på med å overta lisensavtaler til alle Lippincotts elektroniske tidsskrifter som en del av sine pakker og som alternativ til å

tegne enkeltabonnement hos dem, i hvert fall foreløpig. Aggregators arbeider med flere forlag samtidig, og det kan være en stor fordel for kundene at "aggregators" bruker en felles plattform for alle disse forlagene. De fleste pakkene som kommer direkte fra forlagene beholder bare forlagets plattform, så jo flere pakker et konsortium abonnerer på, jo flere søkemåter må tas i bruk, noe som er meget frustrerende for brukerne. For å konkurrere med disse har noen tidsskriftagenter, bl. a. Swets Blackwell og EBSCO, begynt å tilby hjelp med konsortiearbeid, ved å håndtere pakker fra bestemte forlag, mye på samme måte som ABM-utvikling i Norge. Selvfølgelig gjør de det ikke gratis.

Arkivering

Mens tilgang til nyere årganger av elektroniske tidsskrifter er rimelig enkel, er det fortsatt mye forvirring og mye uklart når det gjelder arkivering. En del bibliotek har bare tatt sjansen og har kvittet seg med ALLE sine gamle årganger, f.eks. Manchester, men de fleste bibliotek mener det er for dristig siden arkiveringsspørsmålet fortsatt er uavklart. University of Nevada, Reno, tar fortsatt imot de trykte utgavene av sine elektroniske tidsskrifter, selv om de ikke registrerer de enkelte heftene. Men hyllene sjekkes to ganger daglig av studenthjelpere for å se om det finnes noen "hull", og deretter sendes det ut purringer for manglende hefter. Nå begynner forskjellige grupper å samle seg om å ivareta arkivering. Disse gruppene arbeider på forskjellige måter. British Library (BL) planlegger arkivering av digitalt materiell i ca. 100 år, og må selvfølgelig gardere seg mot forandring i databaser, maskin- og programvare. Det er først og fremst britisk materiell som skal oppbevares, og her holder BL på med planlegging av regler for fast anskaffelse av pliktavlevert elektronisk ma-

teriell. Arkiveringstandarder skal defineres, slik at det bare er én måte å registrere på og dermed søke etter litteratur i arkivet. BL ønsker samarbeidende partnere i Storbritannia, ikke bare bibliotek, men også foreninger, forlag osv. Andre grupper, f.eks. OCLC, som ønsker å være verdens største og viktigste bibliotekkooperativ, samarbeider med andre bibliotek over hele kloden (ca 43.000 bibliotek deltar i samarbeidet). Her er det kooperativ katalogisering (CONSER) og 978.000 tidsskriftinnførsler. OCLC arbeider med prosjekter som hjelper bibliotek å håndtere artikler fra elektroniske tidsskrifter, innhold av elektroniske bøker og nye samlinger av digitalt materiell. WORLDCAT, som er bygget og vedlikeholdt av OCLC og deres partnere, skifter nå fra å være bare en elektronisk database til å være et kunnskapssenter for å identifisere og finne forskjellige typer innhold i en verden av nettverk.

Biblioteket – sin egen ”aggregator”?

Digital Library Federation (DLF) arbeider kun med behovet for sine 30 medlemmer og 4 andre forbindelser, alle store forskningsbibliotek i USA, men teorien kan brukes overalt. Brukerne har nå tilgang til så mange ”datasiloer” (måter å finne frem til informasjon, f.eks. portaler) hvor man er avhengig av hvert forlags eget grensesnitt, og bibliotekene kan ikke forandre disse. Brukerne kan ikke hele tiden hoppe fra ett til et annet. Behovet er så forskjellig at brukerne trenger kanskje kun 1-2 ”siloer”, eller kanskje de har så mye tid at de bare vandrer inn og ut av så mange forskjellige websites som er ønskelig. Kanskje er de bibliotekarer og ikke vitenskapsmenn, og dermed kan de ikke være eksperter i alle områder som er av interesse i fagfeltet. På universiteter og høyskoler innen DFL er det oppdaget at kun 35 % fakultetsmedlemmer bruker elektroniske tidsskrifter (i humaniora kun 25 %), mens 25 % fakultetsmedlemmer og 38 % hovedgradstudenter ønsker flere. Siden 40 % totalt, og 60 % fakultetsmedlemmer, har dårlig med tid, ble det påpekt at det er enormt behov for å plukke ut akkurat hva de trenger, og det er ikke alltid at disse brukerne tenker på at de kan få hjelp av biblioteket. Hvis de finner noen ting som de oppdager er nyttig, f.eks. i Google, så satser de bare på det. Det som trengs er ”customer reshapeability”, hvor biblioteket må få muligheten til å bygge

lokale tjenester slik at brukerne kan søke alle mulighetene samtidig, og så må forlagene hjelpe biblioteket til å tilby ”aggregator-tjenester” til sine brukere. Foreløpig er det ganske idealistisk, men en slik tjeneste må komme en dag, mente foredragsholderen..

Digital publisering - SPARC

SPARC prøver også å krysse grenser, ved å arbeide mot digital publisering som en del av et samarbeid mellom bibliotek, forlag, vitenskapsfolk og foreninger. De mener at det er en bedre måte å håndtere økende mengde forskning nå, at institusjonene selv har ansvar for oppbevaring av sine mengder av artikler, doktoravhandlinger, rapporter osv og at tilgang til disse bør være permanent. Det vil være meget nyttig for alle innenfor institusjonen med et sentralt elektronisk arkiv, hvor individene kan vise sine arbeider når de søker jobber. Institusjonen kan få prestisje og reklame, og foreninger kan evt. få tilgang til internasjonal forskning. Produksjonskostnadene kan evt. dekkes av betaling fra forfatteren(!). MEN, med digital publisering er det ingen ”peer review”. Foreløpig er det få slike lagrer, men Lund og Aalborg har kommet langt nå i saken.

Aggregatorens ståsted - Ingenta

Ingenta, som ”aggregator” ser også at det blir en oppkobling av e-bøker og e-tidsskrifter, at det blir færre punkter for tilgang og at lisensiering blir enklere. Foredragsholderen fra Ingenta (Mark Rowse) hadde mange spennende og interessante punkter og spørsmål. Blant spørsmålene kom følgende: hvis forlagene har lisensavtaler direkte med bibliotek, hvorfor skal de bruke ”aggregators” som tar betalt? Sage (forlag) har sluttet med å bruke ”aggregator”, mens Lippincott går den motsatte veien og vil fra 2004 kun tilby lisenser via OVID. Hvis metadata blir lett tilgjengelig og søkemåtene mer sofistikerte, vil bibliotekene kunne forsvare betaling for baser som produserer kun indeksering og abstrakte tjenester? Hvis brukerne ønsker artikler osv. på et bestemt emne, er det noen vits i at de fleste forlagene har hver sine egne fulltekstbaser? Hvis bibliotekene ønsker integrert, emnebasert litteratur, vil forlagene bli tvunget til å skape nye produkter? Resultatene blir enkel, sømløs tilgang, dvs. en sammenkoblet, godt indek-

sert, lett tilgjengelig base!

Hva med agentene?

Både bibliotekarer, forlag og "aggregators" er enige om at fremtiden er metadata og at alt bør være lett tilgjengelig. Men hva med tidsskriftagentene, hvor kommer de inn? Med utviklingen av konsortier har en del av arbeidet som ble gjort av tidsskriftagentene forsvunnet. To store agenter, Swets Blackwell og EBSCO har "spist opp" mange mindre agenter. De har også måttet utvide sine tjenester for å følge trenden, f. eks. hjelper Swets Blackwell konsortier med å håndtere fakturering. Agentene arbeider fortsatt med mindre forlag som ikke har noen avtaler, f.eks. foreninger. Man kan imidlertid spørre hva deres fremtid er. Både bibliotek og forlag har tillit til dem, og tradisjoner med trykte tidsskrifter fortsetter side om side med elektroniske abonnement. De kan hjelpe med konsortieavtaler, som nevnt, og, mens noen forlag med store pakker ikke ønsker å involvere agenter, ønsker andre fortsatt å bruke dem. Agentene kan også koordinere forskjellige konsortia og styler og overta en del arbeid som tidligere ble utført av "aggregators".

Prising – mange modeller

Det var mange andre interessante foredrag, bl.a. fra Swets Blackwell, om pricing av elektroniske tidsskrifter. Tina Feick påpekte at forlagene ønsker å opprettholde inntektene som de ville fått fra de trykte utgavene, for å dekke utgiftene ved å gå over til elektroniske tidsskrifter. For bibliotekene betyr overgangen til elektroniske tidsskrifter ekstra arbeid, behov for nye stillinger og økte arbeidsmengder for alle. For agentene er det mange forskjellige prisalternativer de må forholde seg til, f.eks. gratis online med de trykte utgavene (ofte er det ikke mulig å abonnere på den elektroniske utgaven alene); trykte eller elektroniske utgaver til samme pris; tilleggspris for å ha tilgang til både trykte utgaver og elektroniske utgaver, konsortieavtaler; IP-tilgang, FTE-basert tilgang, tillegg for eldre år-ganger osv. For ikke-abonnenter, kan det være pris per artikkel. Her må forlag, agent og bibliotek arbeide sammen, slik at hver kunde er registrert riktig både av agentene OG utgiverne, og at evt. forandringer registreres riktig hele veien. Agentene ønsker at utgiverne leverer informasjon om prisforandring så tidlig som overhodet mulig,

slik at agentene kan gi bedre informasjon om prisene for påfølgende år til kundene lenge før bibliotekene setter budsjetter for det året. Bibliotekarene har lenge ønsket det, men forlagene fastsetter sjelden prisene før sent på året.

Konkurranse på kniven

Livet er ikke så enkelt for "aggregators" heller. "Aggregators" må konkurrere med hverandre for å få rettighetene til de enkelte utgiverens tidsskrifter. Forlagene tilbyr mer og mer bare begrenset innhold til "aggregators", og det kan være at de aller siste heftene ikke er tilgjengelig gjennom "aggregators", bare direkte fra utgiveren. Forlagene kan flytte fra en "aggregator" til en annen, eller bestemme å være helt selvstendig (Sage). Kontinuitet kan derfor forsvinne, noe som er frustrerende for alle parter og særlig fra agentenes og brukernes side! Det er ikke alltid forlagene vet hvem som abonnerer på hva! Bibliotekene som prøver å være sin egen "aggregator" må fortsatt ha "multiaccess" tilgang, dvs. bruke flere måter å få tak i forskjellige tidsskrifter, noe som betyr dublettering av tilgang. Det kan være vanskelig for "aggregators" å miste nøkkeltitler. Forlagene foretrekker ofte å tilby gratis eller billig tilgang tilknyttet den trykte utgaven istedenfor honorarer til "aggregators".

Abstracts fra konferansen

Det var mange andre foredrag, og hvis noen er interessert i å lese abstraktene, send en e-post til: m.c.ellebye@ub.uio.no.

I tillegg til de konvensjonelle foredragene, var det forskjellige "Workshops", "Briefing sessions" og "Clinics", som dekket alt mulig, fra introduksjon til elektroniske tidsskrifter, til utforming av websider, katalogisering, statistikk, pricing, e-bøker m.m. Det var også rekordmange "Stands", foreninger, forlag, "aggregators" og agenter, dvs. disse dekket hele spekteret som var relevant for konferansen..

Konferansen var meget interessant og innholdsrik. Mye har skjedd innenfor emnet "elektroniske tidsskrifter" i løpet av de siste 6-7 år. Det er så mye som foregår akkurat nå at det blir spennende å se hvordan fremtiden arter seg. Jeg gleder meg til å se hvordan ting går fremover fra år til år.

Oppdag

titlene som
ble oversett

fordi ingen fant dem

EBSCO's nye tjeneste
A-to-Z, presenterer alle
deres fulltekst-titler i en
samlet liste. Nå er det slutt
på detektivarbeid blant
e-tidsskrift, databaser og
kataloger – EBSCO
kombinerer bibliotekets alle
kilder i en komplett liste;
oversiktlig og tilgjengelig.

**Oppdag hvordan EBSCO's
A-to-Z forenkler søkene
etter den informasjon som
deres sluttbrukere trenger og
etterspør!**

<http://atoz.ebsco.com>

www.ebsco.com

P.O. Box 204 • 1430 AE Aalsmeer • Nederland
tel: +31-297-386 386 • fax: +31-297-386 387 • mailnl@ebsco.com

EBSCO
INFORMATION SERVICES

CUSTOMERFOCUSED CONTENTDRIVEN

SMH er 50 år

SMH kan i år feire sitt 50-års jubileum og det vil vi gjøre stort!
Det blir program to hele dager til ende med kurs, seminar og middag - alt av beste merke.
Sett av torsdag 13. og fredag 14. november.
Vi håper at riktig mange av SMHs medlemmer kan være med og feire jubileet!

Torsdag 13. november inviterer vi til seminar og festmiddag

Sted: Det Norske Videnskapsakademi, Drammensveien 78, Oslo.

Tid: Seminar kl. 12-16. Festmiddag kl. 18.00

Program for seminaret kl 12-16:

"Fremtiden er grå" ved Astrid Nøklebye Heiberg, professor i psykiatri,
og leder av Statens seniorråd (aldersgruppe 45+)

Kaffepause med kake

Presentasjon av SMIL (Skandinavisk Medisinsk Informasjon for Legfolk)

ved Anette Munthe, UMH

"Når livet setter seg i kroppen", Om mestring av kroniske muskel- og skjelettsmerter
ved dr. philos Eldri Steen.

SMH-info ved Hilde Strømme

OBS! Det blir ikke servert lunsj, men frukt og vann vil stå fremme hele tiden.

Festmiddag kl 18.00

Det vil bli servert apéritif og tre retters middag med vin/mineralvann til maten.

Festprogrammet blir variert, med blant annet kavalkade fra SMHs 50 års virke.

I samarbeid med UMH inviterer vi fredag 14. november til heldagskurs:

Hvordan skaper vi læring? Undervisningsplanlegging og -teknikk.

Sted: Rikshospitalet, Tid: kl 9-15.30

Som kursleder har vi fått Kirsten Larsen fra Danmark, en meget dyktig, etterspurt og inspirerende underviser! Se nærmere kursbeskrivelse i egen invitasjon

Priser:

Alt. 1 Seminar, middag og kurs kr 1.300.- (SMH medlemmer)

Alt. 2 Seminar og middag 13. november kr 600.-

Alt. 3 Kurs 14. november, inkl. lunsj kr 800.- (SMH medlemmer) (ikke-medl. Kr 900,-)

OBS! Viktig! Påmelding raskest mulig og senest 10. oktober til:

Elisabeth Husem: e.e.husem@psykiatri.uio.no eller Jenny Owe: jenny.owe@oslomsh.no

Det er begrenset plass i Videnskapsakademiet, og det er derfor spesielt viktig å holde denne fristen.
Det er veldig hyggelig om det melder seg flere enn det er plass til – men da må vi finne et annet sted å være!

Velkommen til SMHs 50-års bursdagsfeiring!

Fredag 14. november inviterer Spesialgruppen for medisin og helsefag (SMH) i samarbeid med UBO. Bibliotek for medisin og helsefag til kurs:

Hvordan skaper vi læring? - undervisningsplanlegging og –teknikk

Sted: Rikshospitalet, Gaustad. Seminarrom 2.

Tid: fredag 14. november kl. 0900-1530

Pris: kr 800.- for SMH-medlemmer, kr 900.- for ikke- SMH-medlemmer.

OBS: Rabatt ved deltakelse i SMHs 50-årsjubileum, se egen invitasjon på:

<http://www.norskbibliotekforening.no/smh/smhmoet.htm>

Kursets innhold:

Om å undervise: Hva er viktig? Hvordan finner man fram til undervisningens innhold, og hva er viktig for at det faktisk skjer en læring? Foredraget vil både gi korte innblikk i pedagogisk teori og praktiske råd i arbeidet med undervisning.

Temaer som dekkes:

- Når skaper undervisning læring?
- Hva skal man undervise i? - Hva er målet for undervisningen?
- Hvordan organiseres undervisningen?
- Den gode underviser!
- De vanskelige deltagere!
- Det praktiske: lokalet, teknikken, stemmen...
- Samarbeidet med andre ansatte

Målgruppe: bibliotekansatte som ofte eller av og til underviser.

Kursholder er Kirsten Larsen, Dansk BiblioteksCenter. Bibliotekar og bachelor i pædagogik, retorik og kommunikation. Sektionsleder i DBCs Netdivision. Hun har undervist bibliotekspersonale i IT-pedagogik i ca. 13 år og er en meget dyktig, inspirerende og humørfylt kursholder. Kurset er spekket med praktiske og inspirerende tips og råd.

Påmelding:

Skal du også delta i SMHs 50-årsfeiring, er påmeldingsfristen 10. oktober.

Skal du kun delta på kurset, er påmeldingsfristen 6. november.

Påmelding til:

Elisabeth Husem: e.e.husem@psykiatri.uio.no eller Jenny Owe: jenny.owe@oslomsh.no

Velkommen til kurs!

SMH er 50 år

VIKTIG ETTERLYSNING

Til alle SMH-medlemmer – nåværende og tidligere

Har du en anekdote, et spesielt minne eller bilder fra SMH?

Har du lyst til å bidra med et innslag på jubileet?

Ta kontakt med Elisabeth Husem elisabeth.husem@psykiatri.uio.no, 22 02 99 66
eller Elisabeth Akre elisabeth.akre@diakonsyk.no, 22 45 16 39

Norsk Bibliotekforening

Spesialgruppen for medisin og helsefag 2003

Styret:

Elisabeth Husem - leder

Psykiatrisk Institutt, Biblioteket
Postboks 85 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 02 99 66 Fax: 22 49 58 61
E-mail: elisabeth.husem@psykiatri.uio.no

Elisabeth Akre - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 45 16 38 Fax: 22 45 16 99
E-mail: elisabeth.akre@diakonsyk.no

Anette Munthe - sekretær

UBO, Bibliotek for medisin og helsefag
Pb. 1113, Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 33 Fax 23 07 44 30
E-mail: anette.munthe@ub.uio.no

Jenny Owe - kasserer

Menighetssøsterhjemmets høgskole, Biblioteket
Linstowgate 5, 0166 Oslo
Tlf: 22 98 63 14 Fax: 22 98 63 55
E-mail: jenny.owe@oslomsh.no

Hilde Strømme - styremedlem

Ullevål universitetssykehus, Medisinsk bibliotek
0407 Oslo
Tlf: 23 01 50 62 Fax: 22 11 98 50
E-mail: hilde.stromme@ioks.uio.no

Sigrun Espelien Aasen - styremedlem

Høgskolen i Nord-Trøndelag,
Biblioteket i Levanger, Avd. for sykepleier-, ingeniør- og
lærerutdanning, 7600 Levanger
Tlf: 74 02 29 11 Fax: 74 02 29 02
E-mail: sigrun.aasen@hint.no

Marie Isachsen - varamedlem

Aker universitetssykehus, Medisinsk bibliotek
0514 Oslo
Tlf: 23 03 31 19 Fax: 22 89 41 62
E-mail: marie.isachsen@ioks.uio.no

Anne Nordli Ekanger - varamedlem

Høgskolen i Akershus
Avd. for vernepleierutdanning
Emma Hjortsvei 58
1336 Sandvika
Tlf: 67 11 74 11 Fax: 67 11 74 01
E-mail: anne.ekanger@hiak.no

Anne Cathrine Børke Overskott - varamedlem

Høgskolen i Hedmark
Avd for helse- og sosialfag, Biblioteket
2418 Elverum
Tlf: 62 43 02 17 Fax: 62 43 03 00
E-mail: Anne.Overskott@hse.hihm.no

Baltikumutvalg:

Elisabeth Akre - se styreliste

Elisabeth Husem - se styreliste

Astrid Müller

Bibliotek for medisin og helsefag
Postboks 1113 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 23 Fax: 23 07 44 30
E-mail: astrid.muller@ub.uio.no

Bli medlem i SMH:

For å bli medlem i SMH, må du være medlem i Norsk bibliotekforening (NBF), enten direkte eller via Norsk fagbibliotekforening (NFF).

Kontingentsatser 2003:

Institusjonsmedlemmer: kr. 400,-
Personlige medlemmer: kr. 200,-
Assosierte medlemmer: kr. 100,-

Med assosierte medlemmer menes bl.a. utenlandske bibliotek og pensjonister. Det kreves ikke medlemskap i NBF for å være assosiert medlem

Ta kontakt med:

SMH/Anette Munthe
Bibliotek for medisin og helsefag
P.b. 1113, Blindern
0317 OSLO.
Email: anette.munthe@ub.uio.no

SMHs kontonummer:

7874.06.52612

SMHs hjemmeside:

www.norskbibliotekforening.no/smh/

SMH PÅ NETTET:

Få siste nytt om SMHs aktiviteter, og delta i diskusjonen mellom nordiske kolleger via e-postlisten MEDBIBL.

Slik blir du medlem:

Send e-mail til: listserv@listserv.kib.ki.se

Subject: Ikke skriv noe her

Første (og eneste) linje: Subscribe MEDBIBL Fornavn Etternavn

Adressen til SMHs hjemmeside:

<http://www.norskbibliotekforening.no/smh/>

Bruk hjemmesiden og MEDBIBL-listen. Her finner dere den nyeste medlemsinformasjonen om kurs, møter, reisebidrag osv.

I tillegg finnes linker til andre organisasjoner som:

NAMHI — Nordic Association for Medical and Health Information

EAHIL — European Association for Medical and Health Information

MLA — Medical Library Association, USA